

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА РАКОПИСОТ „ПРАКТИКУМ ПО МОРФОЛОГИЈА НА СОВРЕМЕНИОТ
МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК“ ОД АС. Д-Р МАРИЈА ГРКОВА, ФИЛОЛОШКИ
ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр. 1902-120/10 од 214. редовна седница на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет, одржана на 9.9.2020 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р Игор Станојоски, вонреден професор, Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип,
- д-р Ранко Младеноски, вонреден професор, Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип,

за изготвување на извештај, рецензија, на ракописот „Практикум по морфологија на современиот македонски јазик“ од ас. д-р Марија Гркова, наменет за студентите на прв циклус студии на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Филолошки факултет во Штип го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот од ас. д-р Марија Гркова со наслов „Практикум по Морфологија на современиот македонски јазик“ понуден како универзитетско помагало за објавување во електронска форма на веб-страницата од Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип се однесува на предметот Морфологија на современиот македонски јазик во вториот семестар со неделен фонд на часови од 2+2+1 и е наменет за студентите од вториот семестар на Катедрата за македонски јазик и книжевност на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. За практикумот од Гркова може да се каже дека е во согласност со Предметната програма за курсот Морфологија на современиот македонски јазик.

„Практикум по Морфологија на современиот македонски јазик“ од Гркова содржи 43 страници, А 4 формат, во кои се внесени бројни вежби и задачи од областа на морфологијата на македонскиот јазик, а се надополнува на секој наслов од скриптата насловена „Морфологија на современиот македонски јазик“. Тоа значи дека скриптата и практикумот одат заедно во сет, а улогата на практикумот е преку решавањето на вежбите веднаш да се провери и да се вреднува новоусвоеното знаење. Според обемот и содржината, а и според бројот на часовите за предметот Морфологија на современиот македонски јазик, овој практикум ги задоволува сите услови предвидени со Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Покрај тоа, треба да се има предвид дека практикумот упатува на поголем број наслови од областа на морфологијата, но и на слични литературни извори од кои може дополнително да се збогатува знаењето. Со оглед на фактот дека практикумот е подготвен според специфичната Предметна програма за курсот Морфологија на современиот македонски јазик што го следат студентите од вториот семестар на Филолошкиот факултет во Штип, овој ракопис претставува оригинален практикум што ќе им овозможи на студентите преку голем број и избор на вежби и задачи да го проверат своето знаење, но и да знаат како новоусвоеното знаење да го применуваат во секојдневното говорење и општење. Заедно со скриптата со која оди во сет, практикумот има за цел да ги упати студентите во современите истражувања поврзани со морфолошките содржини, како и кон поголем број наслови од темата со кои можат да го прошират и продлабочат своето знаење. Освен тоа, но и најважно од сè, практикумот ќе ги насочи и ќе ги поттикне студентите кон темелна подготовка на двата писмени колоквиуми и на завршниот испит по предметот Морфологија на современиот македонски јазик.

Конкретната содржина во „Практикум по Морфологија на современиот македонски јазик“ од Гркова е изложена во повеќе од триесет наслови и повеќе поднаслови: Предговор, Морфема – збороформа – збор – зборовни групи, Именки (супстантиви), Граматички категории на именките, Придавки (адјективи), Граматички категории на придавките, Броеви, Заменки, Глаголи, Граматички категории на глаголите, Прости глаголски форми, Сегашно време (презент), Заповеден начин (императив), Минато определено свршено време (аорист), Минато определено несвршено време (имперфект), Нелични глаголски форми, Глаголска л-форма, Глаголска придавка, Глаголски прилог, Глаголска именка, Сложени глаголски форми, Минато неопределено време (перфект), Предминато време (плусквамперфект), Идно време (футур), Минато-идно време, Идно прекажано време, Можен начин (потенцијал), Глаголска конструкција има/нема, Глаголска конструкција сум, Прилози (адверби), Предлози (препозиции), Сврзници (конјункции), Честички (партикули), Извици (интерјекции), Модални зборови, а на крајот е дадена и Користената и консултираната литература.

Во предговорот на „Практикум по Морфологија на современиот македонски јазик“ Гркова посочува дека ова помагало, кое оди заедно со скриптата „Морфологија на современиот македонски јазик“, има за цел да ја промени улогата на студентот за време на наставата, да се оддалечи од традиционалниот пристап на предавање/излагање само од страна на професорот/предавачот каде што главната и активната улога ја носи тој. Преку ова учебно помагало се очекува студентите да извршуваат поголем број вежби и задачи веднаш по запознавањето со новата содржина од морфологијата на современиот македонски јазик и на тој начин поефективно ќе го совладаат новото и непознатото, но и ќе бидат упатени кон голем број дополнителни библиографски единици од истата област со чија помош ќе можат да ги прошират, да ги продлабочат и да ги унапредат своите знаења и вештини од областа на морфологијата.

Така, следејќи го секој наслов од скриптата „Морфологија на современиот македонски јазик“, во „Практикум по Морфологија на современиот македонски јазик“ се среќаваат истите наслови и поднаслови, а во секој од нив се среќаваат поголем број вежби, задачи, барања и сл. Се забележува дека во секој наслов има различен број на задачи, меѓутоа се среќаваат и различен тип на задачи. Едни се поедноставни со едно барање, како на пример: Што е морфологија?; Што е морфема?; Зошто се нарекуваат лични заменки?; Објаснете ја службата на показните заменки; Колку видови бројност разликуваме? и слично, а други се посложени, со повеќе барања, како на пример: Наведете ја општата дефиниција за секоја зборовна група во македонскиот јазик; Изделете ги именките што образуваат множина со -и без да ја образувате; Што се подразбира под определеност и како најчесто се изразува таа?; Кои се двата начини на кои се образуваат броеви што означуваат приближна бројност? Наведете два примери; Пополнете ја табелата со различните форми на помошниот глагол сум итн.

Вежбите во „Практикум по Морфологија на современиот македонски јазик“ се пишуваат во консултација со повеќе литературни извори од областа на македонистиката, особено на морфологијата. Такви се, на пример, „Општата граматика на македонскиот јазик“ од Стојка Бојковска, Лилјана Минова-Гуркова, Димитар Пандев и од Живко Цветковски, потоа „Практикум по морфологија на македонскиот литературен јазик“ од Татјана Гочкова-Стојановска и други. Во „Практикум по Морфологија на современиот македонски јазик“ е приложена и Библиографија која е дадена на крајот од практикумот, а која има за цел да ги насочи студентите кон други наслови од областа што ќе придонесат до проширување и продлабочување на знаењата од морфологијата.

Богатиот избор на вежби, задачи и барања во „Практикум по Морфологија на современиот македонски јазик“ во голема мера ќе ги поттикне и ќе ги мотивира студентите кон активен интелектуално-емоционален пристап во совладувањето на предвидените наставни содржини за предметот Морфологија на современиот македонски јазик.

ЗАКЛУЧОК

Ракописот на ас. д-р Марија Гркова со наслов „Практикум по Морфологија на современиот македонски јазик“ што е понуден за објавување како рецензирано универзитетско помагало во електронска форма на веб-порталот од Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип претставува методски разработен труд во кој на концизен и јасен системски начин се разгледани практичните аспекти на морфологијата и како наставен предмет на Филолошкиот факултет во Штип. „Практикум по Морфологија на современиот македонски јазик“ во голема мера ќе им помогне на студентите во совладувањето на сложената материја од областа на морфологијата како една од гранките на граматиката и врз чија основа студентите ќе ги надградуваат своите знаења од другите научни дисциплини поврзани со граматиката на македонскиот јазик, кои им се неопходни за натамошниот тек на студирањето. Во таа смисла, ова помагало ќе им биде од голема полза на студентите и при подготовката на двата писмени колоквиуми, како и на усниот испит по предметот Морфологија на современиот македонски јазик.

Врз основа на предочените и образложени факти за содржината на „Практикум по Морфологија на современиот македонски јазик“ од ас. д-р Марија Гркова, Рецензентската комисија заклучува дека овој труд во целост ги исполнува критериумите за објавување на учебници, практикуми и други наставни помагала предвидени со Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Затоа, како членови на Рецензентската комисија, **со задоволство им предлагаме на членовите на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет во Штип да го прифатат овој ракопис за објавување во е-библиотека на веб-порталот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип како рецензирано универзитетско помагало по предметот Морфологија на современиот македонски јазик.**

Рецензенти

Д-р Игор Станојоски, вонреден професор, с.р.

Д-р Ранко Младеноски, вонреден професор, с.р.